

Peter Podlunšek – intervju z akrobatskim pilotom Red Bull Air Race – mojstrski razred¹

Aleksander ČIČEROV

Peter Podlunšek se je rodil 25. maja 1970 v Trbovljah. Prva leta je preživel v Hrastniku, nato pa se je družina v iskanju boljših pogojev za življenje in delo preselila v Mursko Soboto. S 16 leti je opravil izpit za jadralnega pilota, pri 21 letih je nadaljeval s šolanjem na motornih letalih, pri 24 letih pa je začel leteti kot akrobatski pilot. Osemkrat je postal državni prvak, Slovenijo je zastopal na svetovnih in evropskih prvenstvih ter številnih mednarodnih tekmovanjih. Zbral je 1800 letalskih ur, od tega kar 1000 v akrobatskem letenju. Njegova uspešna pot se je nadaljevala leta 2014, ko se je kot eden od osmih pilotov pokala Challenger podal v boj za eno od štirinajstih vstopnic v razred Master. Kalil se je dve leti. Leta 2015 pa je v Las Vegasu sklenil sezono kot drugi. Nekaj mesecev po tej uvrstitvi ga je vodstvo pokala Challenger ob Čehu Petru Kopsteinu predstavilo kot bodočega pilota razreda Master.² Peter Podlunšek leti na letalu Edge 540 V2. Ko se nam začne vrteti v glavi, Peter šele začne svoj program!

Peter Podlunšek v kokpitu, ob njem tehnik Dax Wanless (foto: Balazs Gardi, Red Bull Content Pool)

Ventil: *Mladi ljudje pogosto sanjajo o tem, da bi postali piloti. Kaj je vas pripeljalo v letalske vrste? Ste imeli vzornika, kaj vas je vleklo na letališče?*

Peter Podlunšek: Želja poleteti je bila v meni že od mladih nog. V bistvu se ne morem spomniti ničesar drugega, o čemer bi sanjal. Sanjal sem podnevi in ponoči. Že kot desetleten fantič sem neumorno iskal možnosti za kakršen koli stik z letenjem. Modelarstvo s prostoletječimi modeli, zmaji in kasneje z daljinsko vodenimi so me pripeljali na travnik Aerokluba Murska Sobota. V bistvu sem težko pričakoval svoj 16. rojstni dan, ko se je lahko pričela uresničitev mojih največjih sanj: postati pilot! Moj vzornik takrat je bil Superman, v zrak pa me je vlekla nezazložljiva nuja po svobodi gibanja.

Ventil: *Kakšne pogoje mora izpolnjevati akrobatski pilot in kdo to preveri? Se je za to spretnost mogoče izšolati in kakšni so stroški?*

Peter Podlunšek: Najprej moraš postati pilot športnega letala, nabrati kar nekaj izkušenj in zatem imeti predvsem pred sabo jasen cilj, kaj želiš in kako do cilja, poiskati moraš primerno šolo za akrobatsko letenje in se podati na dolgo in trnovo pot, veliko, veliko treninga in odrekovanja. Akrobatskega letenja se ne moreš naučiti čez noč, še posebej ne letenja oziroma tekmovanja v najvišji kategoriji »Unlimited«. Glede stroškov pa le to: seveda so in niso majhni, a nekdo, ki si nečesa strastno želi, bo vse v življenju podredil svojemu cilju.

Abu Dabi letos (foto: Predrag Vučković, Red Bull Content Pool)

Ventil: *Ali vas slovenski letalski predpisi ovirajo pri vašem udeleževanju? Je potrebno morda kaj spremeniti v Zakonu o letalstvu? Menite, da vas v Javni agenciji za civilno letalstvo razumejo?*

Peter Podlunšek: Zakoni so vsepovsod bolj in bolj rigidni. Vse manj je svobode na vseh področjih, ne samo na letalskem. Z Agencijo za civilno letalstvo imam zelo dobre odnose – lahko rečem, da dobro sodelujemo in so mi do sedaj na moji poti še vedno pomagali pri doseganju športnih ciljev.

Ventil: *Predstavite nam vaše letalo. Kako je opremljeno? Kje izdelujejo akrobatska letala? Kako je z njegovo plovnostjo in registracijo? Kako je z vzdrževanjem vašega letala, stroški, izboljšavami in podobno?*

Peter Podlunšek: Letim na vrhunskih akrobatskih letalih Extra, ki jih izdelujejo v Nemčiji. Boljša akrobatska letala bi na svetu težko našli. Za tekmovanje v Svetovnem prvenstvu Red Bull Air Race² pa uporabljam specialno letalo, ki je narejeno na osnovi letala Zivko Edge 540 V2. Letalo je popolnoma prilagojeno za tekmovanje in ga je praktično nemogoče uporabljati še za kakšen drug namen. Letalo Edge 540V2 stalno aerodinamično izboljšujejo, zato bo, vsaj upam, postalo popolnoma konkurenčno najboljšim. Vzdrževanje opravljamo na dveh nivojih. Eno je z lastnim mehanikom v naši ekipi Peter Podlunšek Racing, to je Dax Wanless³ drugo pa opravlja podjetje Ferda Kočvarja. Vsa naša letala so registrirana v Sloveniji, na kar smo še posebej ponosni.

¹ Piloti razreda Master 2016: Hannes Arch (Avstrija), Kirby Chambliss (ZDA), Mathias Dolderer (Nemčija), Michael Goulian (ZDA), Matt Hall (Avstralija), Nicolas Ivanoff (Francija), Petr Kopfstein (Češka), Nigel Lamb (Velika Britanija), François Le Vot (Francija), Pete McLeod (Kanada), Yoshuida Muroya (Japonska), **Peter Podlunšek (Slovenija)**, Martin Sonka (Češka), Juan Velarde (Španija).

² Red Bull Air Race je uradno prvenstvo v zračnih dirkah, ki ga priznava FAI (Mednarodna letalska zveza). 14 pilotov razreda Master se vsako leto pomeri v osmih dirkah po vsem svetu. Najboljši med njimi prejme naslov svetovnega prvaka Red Bull Air Racea. Bistvo tekmovanja je pilotiranje med napihljivimi piloni, ki predstavljajo zračna vratca oziroma tvorijo šikane. Zmaga tisti, ki naredi čim manj napak, pri tem pa je še zelo hiter, zelo nizko leti in kljub velikim obremenitvam natančno vodi letalo po določeni progi.

³ Dax Wanless je aeronavtični inženir oziroma tehnik, ekipo Petra Podlunška pa sestavljajo še: Boštjan Dečman in Mark Traven, ki sta odgovorna za taktiko, medijski koordinator je Tina Torelli, koordinator za marketing pa je Leon Krpič. Omenimo še oblikovalskega »genija« Alda Drudija in seveda Petra Podlunška, ki je trenutno edini Slovenec, ki tekmuje v najvišjem razredu katerekoli motošportne serije.

Ventil: Tekmovali ste v pokalu Challenger. Nam lahko predstavite to vrsto tekmovanja v akrobatskem letenju. Kako je v razredu Master?

Peter Podlunšek: Res je, v letih 2014 in 2015 sem tekmoval v pokalu Challenger Svetovnega prvenstva Red Bull Air Race. Naj najprej pojasnim, da ne gre za akrobatsko letenje, temveč za najhitrejši motošport na svetu, za katerega morajo imeti piloti znanje iz akrobatike, a to je šele osnova. Challenger Cup je nekakšna pripravljavnica za razred Master, nekakšna formula 2 proti formuli 1 – za lažjo predstavo. Pokal je bil pred dvema letoma ustanovljen prav zato, da bi se v njem lahko kalili bodoči piloti razreda Master. Lansko leto sem v pokalu Challenger zaključil sezono na drugem mestu in ... uspel mi je prestop v razred Master. Sicer vsi piloti za pokal Challenger tekmujejo na istem tipu letala – to je Extra 330 LX, medtem ko ima vsak pilot v razredu Master svoje lastno letalo in lastno ekipo, na prizorišču dirke pa tudi lasten hangar. Cilj vsakega pilota razreda Challenger je seveda razred Master, ki združuje skupino štirinajstih pilotov z vsega sveta. Nekateri so v prostem času piloti komercialnih linij, drugi so vojaški piloti oziroma inštruktorji, tretji se pretežno ukvarjajo z akrobatskim letenjem, jaz sem obenem direktor velikega podjetja. Vsi pa se osemkrat letno pomerimo na zračnem dirkališču. Gre za nizko letenje med napihljivimi piloni, za pravo proggo, kjer pri rezultatu odločijo natančnost (napake prinesejo časovni pribitek), taktika, priprava letala, pilotova forma in še kup faktorjev. Pravkar sem svojo prvo dirko v Abu Dabiju zaključil na začetnika solidnem 12. mestu, zdaj pa smo že usmerili vso energijo v 2. dirko prvenstva, ki bo v Spielbergu 23. in 24. aprila letos.

Ventil: Kako je v Red Bull Air Race poskrbljeno za varnost pilotov tekmovalcev? Kako so urejeni odnosi med piloti in organizatorjem tekmovanja? Ste zavarovani za primer nesreče, poškodbe, smrti?

Letenje nad Muro (foto: Samo Vidic, Red Bull Content Pool)

Peter Podlunšek: Za varnost je vrhunsko poskrbljeno. Imamo stalne reševalne ekipe, ki so posebej izurjene za posredovanje v RBAR (Red Bull Rescue Race). Piloti pa smo podvrženi večkratnim treningom, še posebej reševanju iz vode. Razpolagamo z najboljšo opremo in za nas posebej prilagojenimi reševalnimi pripomočki. Brez odličnih odnosov med organizatorji, ekipami in piloti bi Red Bull Air Race ne bil Red Bull Air Race in tudi ne bi bil na dobri poti, da postane eden izmed najpopularnejših motošportov na svetu. Vsi, piloti in zaposleni, smo deležni ustreznega zavarovanja.

Ventil: Kakšen je smisel ali bolje cilj tekmovanja v Red Bull Air Race? Kakšna je vloga sponzorjev, če so?

Peter Podlunšek: Smisel tekmovanja v prvenstvu vidi vsak pilot drugače. Zame je to višek moje športne kariere, priložnost, da lahko svojo ljubezen do letenja povzdignem na najvišji nivo, je način premagovanja sebe in lastnih meja. Ne gre za brezglavo tveganje, ni pa to spet nedeljska igrlica, temveč vrhunski šport, ki zahteva maksimalno fizično in psihično pripravljenost. Kakšen je smisel katerega koli športa? Sponzorji pa so tisti, ki športniku v prvi vrsti sploh omogočijo treninge in tekmovanja. Gre za vzajemen odnos, v katerem imata korist obe stranki.

Pilot lahko leti. Sponzor promovira svojo idejo, izdelek, način življenja ... Karkoli že.

Ventil: Kakšne so nagrade? Kako je s stroški na takih tekmovanjih? Imate posebno ekipo? Kakšne birokratske ovire morate premagati pred tekmo?

Peter Podlunšek: V našem svetu nimamo finančnih nagrad, denar bi nas lahko potegnil čez rob.

Denar je včasih motiv za prekoračitev linije maksimalnega tveganja in tega si v našem športu ne moremo privoščiti. Piloti smo profesionalni športniki – imamo profesionalne ekipe in delujemo znotraj visoko profesionalne organizacije. Stroški tekmovanja, treninga in logistike se pokrivajo iz proračuna ekipe.

Ventil: Uporabljate posebno opremo. Nam jo lahko predstavite? Kakšna so pravila letenja – so znana vnaprej ali jih dobite tik pred tekmo?

Peter Podlunšek: Pravila so jasno napisana in se ne spreminjajo iz tekme v tekmo. Same proge dobimo pred tekmovanjem, da se lahko na tekmo ustrezno pripravimo. Seveda pa uporabljamo specialna programska orodja za analize leta, za določitev optimalne poti ter seveda analiziranje vseh parametrov tako motorja kot letenja v proggi.

Vsaka ekipa si dejansko mora sama razviti programe, saj na tržišču ne obstaja nič standardnega. To je eden od zahtevnejših delov tega »posla«.

Ventil: Kaj bi priporočili mladim pilotom, ki študirajo na Fakulteti za strojništvo, če bi hoteli po vaših stopinjah?

Peter Podlunšek: Letalstvo je prekrasen šport. Je šport, ki daje enormno veliko užitka, po drugi strani pa te polni z neverjetnimi življenjskimi izkušnjami. Akrobatsko letenje pa je zame itak kraljica zračnega športa in neizmerno bomo veseli novih zaljubljenecv v tridimenzionalni zračni prostor, prežet z G-ji in kreativnostjo.

Ventil: Zahvaljujemo se vam za vaše odgovore, vam in vaši ekipi želimo še veliko uspešnih tekmovanj, mladim

Pristanek na stezi dirkališča v Spielbergu (foto: Stefan Voitl/Red Bull Content Pool)

bodočim pilotom pa želimo, da se odpravijo po vaši poti in užijejo vse, kar je najlepšega v letenju. Srečno!

Mag. Aleksander Čičerov,
univ. dipl. prav.
UL, Fakulteta za strojništvo

EMERSON™
Process Management

ZASTOPA IN PRODAJA

ppt commerce d.o.o.

Celovška 334

1210 Ljubljana-Šentvid

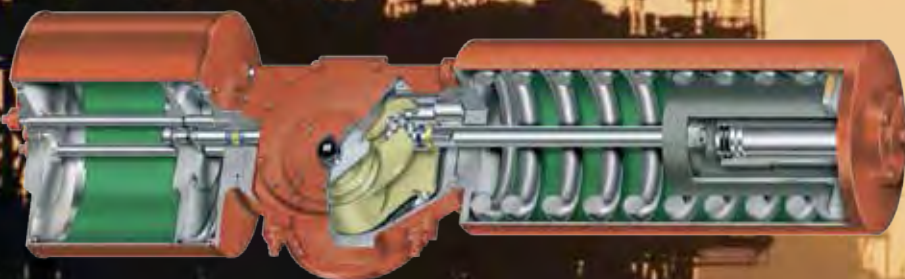
Slovenija

tel.: +386 1 514 23 54

faks: +386 1 514 23 55

e-pošta: ppt_commerce@siol.net

<http://www.ppt-commerce.si>

BETTIS™ pnevmatski in elektro aktuatorji